

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

**МЕТОДИКА
САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ ТА ОСНОВИ
АКАДЕМІЧНОГО
ПИСЬМА**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА**

**Навчально-науковий
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО**

**КАФЕДРА
ІСТОРІЇ УКРАЇНИ, АРХЕОЛОГІЇ ТА
КРАЄЗНАВСТВА**

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної
програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач

Контакти

бакалавр
03 Гуманітарні науки
032 Історія та археологія
Історія та археологія
3
1 рік, II семестр
Обов'язковий компонент

згідно з розкладом
українська
щосередини 13.00–15.00 (113 кабінет, з
можливістю дистанційної роботи на
платформах ZOOM та Google-class).
кандидат історичних наук, доцент
Рахно Олександр Якович
E-mail: Rahno_205@ukr.net

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Методика самостійної роботи та основи академічного письма» розрахований на студентів закладів вищої освіти історичних спеціальностей з урахуванням наявності у них базового рівня знань (середньої освіти), які навчаються за освітньо-кваліфікаційними програмами підготовки бакалавра. Вона побудована згідно вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу у закладах вищої освіти і є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми 032 «Історія та археологія».

Дисципліна планується у II-му семестрі і передбачає 20 лекційних годин, 10 практичних і 60 годин самостійної роботи. Формою підсумкового контролю якості знань, навичок, вмінь студентів є залік.

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Методика самостійної роботи та основи академічного письма» – організація процесу навчання у закладі вищої освіти, сутність, форми і структура самостійної роботи та україномовна академічна комунікація.

Мета курсу – адаптація студентів першого року навчання до нових умов і форм навчання у закладі вищої освіти, формування у них академічної культури, необхідних навичок усної і писемної мови, необхідних для подальшого успішного навчання та успішної професійної діяльності.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

1. Методика самостійної роботи.
2. Основи академічного письма.

Обсяг дисципліни

	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ECTS	3	3
Кількість годин:	90	90
- лекції	20	6
- практичні / семінарські	10	
- лабораторні		
- індивідуальні завдання		
- самостійна робота студента	60	84

Статус навчальної дисципліни: нормативна (обов'язкова).

Передумови для вивчення дисципліни Навчальна дисципліна «Методика самостійної роботи та основи академічного письма» пов'язана з наступними дисциплінами: «Українська мова», «Риторика», «Історія та загальнотеоретичні основи педагогіки».

Очікувані результати навчання і фахові компетентності, що формуються в процесі вивчення дисципліни «Методика самостійної роботи та основи академічного письма»:

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

СК 5. Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

СК 8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

СК 9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

Програмні результати навчання

ПРН 4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН 5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН 6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.

ПРН 7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.

ПРН 8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки, детальні знання про певний історичний період або проблему.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р .

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Методика самостійної роботи.												
Тема 1. Вступ	5	1				4	10					10
Тема 2. Організація навчального процесу у закладі вищої освіти	7	3				4	12	1				11
Тема 3. Організація роботи студента на аудиторних заняттях.	6	2				4	11	1				10
Тема 4. Організація самостійної роботи студента.	16	2	4			10	12	1				11
Тема 5. Основні форми дослідницької діяльності студентів	13	2	2			9	11	1				10
Разом за ЗМ 1	47	10	6			31	56	4				52
Змістовий модуль 2. Основи академічного письма												
Тема 6. Академічна добросесність.	13	4				9	11	1				10
Тема 7. Усне і писемне наукове мовлення.	17	4	2			11	12	1				11
Тема 8. Підготовка і написання наукового тексту	13	2	2			9	11					11
Разом за ЗМ 2	43	10	4			29	34	2				32
Усього годин	90	20	10			60	90	6				84

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практична робота у бібліографічному відділі Чернігівської ОУНБ ім. В.Г.Короленка	2
2	Практична робота у бібліотеці НУЧК імені Т.Г.Шевченка з бібліотечно-інформаційною комп'ютерною програмою «Бібліотека»	2
3	Методика підготовки до семінарських (практичних) занять у закладі вищої освіти.	2
4	Культура оформлення наукового тексту: укладання бібліографії.	2
5	Академічне есе як один із жанрів академічного письма.	2

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. Ред. Н.Г.Сорокіної, А.Є.Артюхова, І.О.Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.

Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослід. освіт. політики»; за заг. Ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова. К.: Таксон, 2016. 234 с.

Берегова Г.Д. Ділова українська мова. Курс лекцій: навч.-метод. посіб. Херсон: Айлант, 2004. 240 с.

Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. Стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. К: УкрНДНЦ, 2016. 16 с. (Інформація та документація).

Болюбаши Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. К., 1997.

Болюбаши Я.Я. Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців // *Освіта*. 2004. №8.

Вища освіта і Болонський процес: Навчальний посібник / *За ред. В.Г.Кременя*. К.: Освіта, 2004.

Гальченко С.І., Силка О.З. Основи наукових досліджень: навч.-метод. посіб. Черкаси: АММО, 2015. 93 с.

Гарунов М.Г., Підкасистий П.И. Самостоятельная работа студентов. – М.: Знание, 1978.

Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 624 с.

Ідея університету: Антологія / упор. М. Зубрицька, Н.Бабалик, З Рибчинська. Львів: Літопис, 2002. 304 с.

Козаков В.А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение. – К., 1990.

Мороз О.Г. Навчальний процес у вищій школі. К., 2001.
Семенов О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2012. 216 с.
Хоружий Г.Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2012. 320 с.
Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. К., 2016. 61 с.

Допоміжна література:

Белявский М.Т., Орлов А.С. Методика работы в музее. М., 1968.
Белякин Д.О. О работе с книгой. М., 1956.
Богдашина О.М. Джерелознавство історії України: теорія, методика, історія: Навч.-метод. посіб. – Х., ТарбутЛаам, 2005. 192 с.
Використання каталогів і бібліографії картотек при підготовці студентами курсової та дипломної роботи. – К., 1992.
Воронкина Е.А. Использование контурных карт для организации контроля знаний // Преподавание истории в школе. 2004. № 8. – С. 46 – 48.
Вяземский Е.Е., Стрелова О.Ю. Методические рекомендации учителю истории: Основы профессионального мастерства: Практическое пособие. М., 2001. – 160 с.
Гецов Г.Г. Как читать книги, журналы, газеты. М., 1989.
Гецов Г.Г. Работа с книгой: рациональные приемы. Минск, 1989.
Головко Л.Л. Активізація самостійної роботи студентів під час лекційних занять. *Освіта і управління.* 2002.–№1.
Гринь О.В., Рахно О.Я. Як вчити історію з розумінням і задоволенням?: Навчально-методичний посібник для учнів історичного профілю гуманітарних ліцеїв. – Чернігів, 2006.
Гончаренко С. Український педагогічний словник. К., 1997. 374 с.
Гриханов Ю.А. Что нужно знать каждому о библиотеке. М., 1972.
Драхлер А.Б. Зачем учителю истории Интернет // Преподавание истории в школе. 2004. № 6. С. 63–67.
Дремова И.Н. Пакет правил и рекомендаций «Учимся учиться» для кабинета истории. *Преподавание истории в школе.* 2002. № 7. С. 40–44.
Желіба О. Використання таблиць на уроках історії в 10–11 класах. *Історія в школах України.* 2001. № 4 – 5.
Задорожна Л. Навчити працювати самостійно (інтеграційний метод роботи з історичними документами). *Історія в школах України.* 2004. № 5. – С. 7–10.
Задорожна Л. Почути живу історію (форми і методи розвитку дослідницьких навичок у старшокласників під час опанування історичних джерел). *Історія в школах України.* 2005. № 10. С. 20–23.
Задорожна Л. Термін «історичний документ» як дослідницька проблема. *Рідна школа.* 2003. № 7. С. 25–26.
Історичне джерелознавство: Підручник / Я.С. Калакура, І.Н. Войцехівська, С.Ф. Павленко та ін. К., 2002. 488 с.
Ильин В.В. Лекция в высшей школе / Лекция по общественным наукам – важнейшая форма обучения и воспитания студентов. Л., 1979.

- Кузнецов О.А., Хромов Л.Н.* Быстрое чтение. М., 1976. 48 с.
- Копосов Н.Е.* Как думают историки. Спб., 2001.
- Курсова робота з історії: Методичні рекомендації для студентів Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М.Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка / О.В.Гринь, І.Є.Петреченко, Л.М.Шара. Чернігів, 2020. 36 с.
- Лесін В.М.* Як працювати з книгою. К., 1989.
- Мітюров Б.Н.* Умій учитись. К., 1978.
- Нейман Р.Э.* Роль лекции в высшем образовании. Педагогика высшей школы. Воронеж, 1969.
- Николаева Л.А.* Учись быть читателем. М., 1982.
- Острячко А.М., Рахно О.Я.* Бакалаврська робота з історії: навч.-метод. посіб. Чернігів: ЧДПУ, 2009. 43 с.
- Сорокин Н.А.* Дипломные работы в педагогических вузах. М., 1986.
- Степанищев А.Т.* Методический справочник учителя истории. М., 2000. 320 с.
- Стражев А.И.* Методы работы с исторической картой. *Преподавание истории в школе.* 2002. № 10. С. 59–63.
- Терно С.* Формування методологічної культури учнів у процесі навчання історії. *Історія в школі.* 2000. № 5. С. 33–37.
- Урбанський Р.О.* Підсилення організаційної функції лекції в навчальному процесі *Проблеми вищої школи.* К., 1993. Вип.78.
- Фатке В.* Работа с картой. *Преподавание истории в школе.* 1992. № 3-4. С. 48–54.
- Шейко В.М., Кушніренко Н.М.* Організація та методика науково-дослідної роботи. Харків, 1998.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

- <https://saiup.org.ua/> Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні
- <https://cutt.ly/8gzcmx1> Національне агентство із забезпечення якості освіти
- <https://ru.osvita.ua/vnz/akadem-dobrochesnist/> Ресурс Освіта.ua
- <https://cutt.ly/ogzcdiq> Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти НУЧК

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;

- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати індивідуальне завдання, підготовка якого є обов'язковою умовою допуску до екзамену.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)).

У процесі навчання та при підготовці рефератів, індивідуальних завдань забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекційному занятті	10	2	до 20
Робота на практичному занятті	5	5	до 25
Самостійна робота: складання бібліографії	1	20	до 55 до 20
підготовка реферату	1	35	до 35
Усього:			до 100